

Sutrumpinimų (trumpinių) vartojimo atmintinė

Žodžių trumpinimo taisyklės

1. Rašomas pirmasis, rečiau du pirmieji skiemenys ir po jų einančio kito skiemens visos priebalsės iki balsės (apskritis – apskr.; faksas – faks.).

2. Rašoma viena ar kelios pirmosios (kartais ir ne iš eilės einančios) žodžio priebalsės arba žodžio pradžioje esanti balsė (asmens kodas – a. k.; miestelis – mstl.).

3. Rašoma pirmoji žodžio raidė ir po brūkšnelio paskutinysis skiemuo (biblioteka – b-ka, bendrovė – b-vė). Šis trumpinimo būdas mažai naudojamas.

4. Žmonių vardai grafiškai trumpinami rašant vieną didžiąją pirmąją raidę (taip pat ir dviraidžius dz, dž): V. Pavardenis, **Dž.** Verdis.

Įsidėmėtina: vardas **Stasys** trumpinamas **S.**, ne St.; **Bronius** – **B.**, ne Br., bet **Just.** Marcinkevičius.

5. Geriau netrumpinti sudėtinių vietovardžių, pvz., N. Akmenė (– Naujoji Akmenė), D. Britanija (– Didžioji Britanija).

6. Tarp dviejų sutrumpinimų ar sutrumpinimo ir po jo einančio žodžio paliekamas tarpelis, todėl, pavyzdžiui, A.V. (= **A. V.**) t.y. (= **t. y.**), J.Petraitis (= **J. Petraitis**).

7. Negalima trumpinti simbolinių vardų.

8. Žodžių junginių sutrumpinimų negalima rašyti su pasvirusiu brūkšniu, pavyzdžiui: turi būti š. m., ne š/m (šių metų), p. d., ne p/d (pašto dėžutė). Pasvirusiu brūkšniu žymimas dviejų žodžių santykis, pvz.: m/sek.

9. Dažniau vartojami sutrumpinimai, po kurių nerašome taško:

cal – kalorija
cm – centimetras
cnt – centneris
ct – centas
g – gramas
h – valanda
ha – hektaras
kg – kilogramas
km – kilometras
l – litras
m – metras
mg – miligramas
min – minutė
ml – mililitras
mm – milimetras
s – sekundė
t – tona

10. Dokumentuose galima vartoti tik oficialiai įteisintus sutrumpinimus.

Dažnesnių keliažodžių pavadinimų trumpiniai (akronimai)

(parengta pagal: Masaitis, A. (2010). *Žodžių, žodžių junginių trumpinimai ir pavadinimų santrumpos*. Vilnius: „Versmės“ leidykla. Plačiau žr.: <https://www.versme.lt/pav/trumpinimai.pdf>)

AE – atominė elektrinė

ALF – Atviros Lietuvos fondas

BK – Baudžiamasis kodeksas
BVP – bendrasis vidaus produktas
CB – centrinė biblioteka
DLK didžiausia leistina koncentracija
EB – Europos Bendrija
EEB – Europos ekonominė bendrija
EK – Europos Komisija
ELTA – Lietuvos telegramų agentūra
ES – Europos Sąjunga
ET – Europos Taryba
IPK – informacijos paieškos kalba
IPS – informacijos paieškos sistema
JAV – Jungtinės Amerikos Valstijos
JT – Jungtinės Tautos
JTO – Jungtinių Tautų Organizacija
JŪR – Jaunųjų ūkininkų ratelis
KAA – Kauno apskrities archyvas
KPCA – Kultūros paveldo centro archyvas
LCVA – Lietuvos centrinis valstybės archyvas
LE – Lietuvių Enciklopedija
LGGRTC – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras
LGGRTI – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo institutas
LYA – Lietuvos ypatingasis archyvas
LKPMCA – Lietuvos kultūros paveldo mokslinio centro archyvas
LKŽ – Lietuvių kalbos žodynas
LLKS – Lietuvos laisvės kovos sąjūdis
LR – Lietuvos Respublika
MB – mokslinė biblioteka
MT – Ministrų Taryba
MTI – mokslinio tyrimo institutas
NASA – Nacionalinė aeronautikos ir kosminės erdvės tyrimo valdyba
NATO – Šiaurės Atlanto sutarties organizacija
NGP – natūralusis gyventojų prieaugis
NT – Naujasis Testamentas
OBT – operos ir baleto teatras
OS – organizacinis sektorius
PVM – pridėtinės vertės mokestis
RTV – radijas ir televizija
SI – Tarptautinė vienetų sistema
SKAT – Savanoriškoji krašto apsaugos taryba
ST – Senasis Testamentas
ŠE – šiluminė elektrinė
TV – televizija
UNESCO – Jungtinių Tautų Švietimo, kultūros ir mokslo organizacija
VLE – Visuotinė lietuvių enciklopedija
VLIK – Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas

Lietuvos įmonių veiklos formų galimi trumpiniai

AB – akcinė bendrovė
BĮ – bendroji įmonė

DNSB – daugiabučio namo savininkų bendrija
 EEIG – Europos ekonominių interesų grupė
 GNSB – gyvenamojo namo statybos bendrija
 GSEB – garažų statybos ir eksploatavimo bendrija
 IĮ – individuali įmonė
 IKKB – investicinė kintamojo kapitalo bendrovė
 KB – kooperatinė bendrovė
 KIB – kontroliuojančioji investicinė bendrovė
 KUAB – kooperacijos uždaroji akcinė bendrovė
 KŪB – komanditinė ūkinė bendrija
 MB – mažoji bendrija
 PPR – pramonės ir prekybos rūmai
 SB – sodininkų bendrija
 SE – Europos bendrovė (pranc. Societas Europaea)
 SĮ – savivaldybės įmonė
 SP AB – specialiosios paskirties akcinė bendrovė
 SP UAB – specialiosios paskirties uždaroji akcinė bendrovė
 TŪB – tikroji ūkinė bendrija
 UAB – uždaroji akcinė bendrovė
 UASB – uždaroji akcinė spaudos bendrovė
 UIF – uždarasis investicinis fondas
 VĮ – valstybės įmonė
 VšĮ – viešoji įstaiga

Žodžių ir žodžių junginių trumpiniai ir jų vartojimas

Žodžiai ir žodžių junginiai	Sutrumpinimas (trumpinys)	Kur vartojamas
absoliutus	abs.	
abstraktus	abstr.	
administracinis	admin.	
administratorius	administr.	Tik prie pavardės
aikštė	a.	Tik prie pavadinimo
akcija	akc.	
alėja	al.	Tik prie pavadinimo
amžius	a.	Tik prie skaičių

amžius	amž.	Nurodant metų skaičių
ankstesnis	ankst.	
antspaudas	antsp.	
antspaudo vieta	A. V.	
apygarda	apyg.	Tik prie pavadinimo
apylinkė	apyl.	Tik prie pavadinimo
aprašymas, aprašas	apr.	Tik prie pavadinimo
apskritis	apskr.	Tik prie pavadinimo
aras (žemės ploto vienetas)	a	Tik prie skaičiaus
asmens kodas	a. k.	Tik prie skaičių
asociacija	asoc.	Tik prie pavadinimo
atsiskaitomoji sąskaita	a. s. / atsisk. sąsk.	
ataskaitinis	atask.	
atitaisymas	atitais.	
atsakingasis	atsak.	
aukcionas	aukc.	
aukščiausiasis	aukšč.	
banko kodas	b. k.	Tik prie skaičių
baudžiamasis	baudž.	

bendrija	b-ja	
bendrovė	b-vė	
biudžetinis	biudž.	
buhalterinis	buh.	
butas	b. arba bt.	Tik prie skaičiaus
bus daugiau	b. d.	
centas	ct	Tik prie skaičiaus
centimetras	cm	Tik prie skaičiaus
centneris (100 kg)	cnt	Tik prie skaičiaus
centrinis	centr.	
civilinis	civ.	
dabartinis	dab.	
daktaras (mokslų)	dr.	Tik prie pavardės ar laipsnio pavadinime
darbuotojas	darbuot.	Tik prie pavardės
departamentas	depart.	Tik prie pavadinimo
diagrama	diagr.	
diena	d.	Tik prie skaičiaus
direktorius	dir.	Tik prie pavardės
doleris	dol.	Tik prie skaičiaus

draugas	drg.	Tik prie pavardės
duktė	d.	Tik po asmenvardžio
duomenys	duom.	
egzempliorius	egz.	
eilės numeris	Eil. Nr.	
einąs pareigas	e. p.	Tik prie pavardės
euras	Eur (liet. santrumpa) EUR (tarptaut. kodas) € (simbolis)	Tik prie skaičiaus Stilistiniais sumetimais
elektroninis paštas	e. p. arba el. p.	Tik šalia nuorodos
elektroninis parašas	e. parašas	
et cetera (lot. ir kita, ir taip toliau)	etc.	
filialas	fil.	Tik prie pavadinimo
gatvė	g.	Tik prie pavadinimo
generalinis	gen.	
gimęs(-usi)	gim.	Tik prie datos
gyvenantis(-anti)	gyv.	
gyvenvietė	gv.	Tik prie pavadinimo
gramas	g	Tik prie skaičiaus
ir panašiai	ir pan.	

ir taip toliau	ir t. t.	
įmonė	įm.	Tik prie pavadinimo
inventorinis	inv.	Tik derinyje su „Nr.“
kaimas	k.	Tik prie pavadinimo
kandidatas	kand.	Tik prie pavardės arba skaičiaus
kilogramas	kg	
kilometras	km	
klasė	kl.	Prie skaičiaus
komisija	k-ja	
komitetas	k-tas	
kitas, kiti	kt.	
kultūrinis	kultūr.	
laikinais einantis(-i) pareigas	l. e. p.	Tik prie pavardės
lapai (dokumento)	l.	Tik prie skaičiaus arba pastabose
litras	l	
maksimalus	maks.	
metai	m.	Tik po datos
mėnuo	mėn.	
metras	m	Tik prie skaičiaus

miestas	m.	Tik prie pavadinimo
miestelis	mstl.	Tik prie pavadinimo
miligramas	mg	Tik prie skaičiaus
milijardas	mlrd.	Tik prie skaičiaus
milijonas	mln.	Tik prie skaičiaus
milimetras	mm	Tik prie skaičiaus
mililitras	ml	Tik prie skaičiaus
minutė	min. arba min	Tik prie skaičiaus
miręs(-usi)	m.	Tik prieš datą
mokslo metai	m. m.	
mokinys	mok.	Tik prie pavardės
mokytojas	mokyt.	Tik prie pavardės
moteris	mot.	Nurodant giminę
numeris	Nr., nr.	Tik prie skaičiaus
nuotrauka	nuotr.	
pašto dėžutė	p. d.	
paštas	pšt.	Rašant adresą
paveikslas	pav.	
paiškinimas	paišk.	

pagrindinis	pagr.	
palygink	plg.	
paprastai	ppr.	
pavyzdžiui	pvz.	
pilietis	pil.	Tik prie asmenvardžio
ponas, ponaitis	p.	Tik prie pavardės
ponia, panelė	p.	Tik prie pavardės
procentas	proc.	Prie skaitvardžių ir skaičių tekste
prospektas (gatvė)	pr.	Tik prie pavadinimo
protokolas	prot.	
punktas	p.	Prie skaičiaus
puslapis	p.	Prie skaičiaus
rajonas	r.	
respublikinis	resp.	
savaitė	sav.	
savivaldybė	sav. arba saviv.	Tik prie pavadinimo
seniūnija	sen.	Tik prie pavadinimo
sekundė	s arba sek.	Tik prie skaičiaus
skyrius	sk.	Prie pavadinimo arba skaičiaus

specialistas(-ė), specialusis	spec.	
stotis, stotelė	st.	Tik prie pavadinimo
straipsnis	str.	
sūnus	s.	Tik po asmenvardžio
šių metų	š. m.	Tik nurodant datą
tai yra	t. y.	
taip pat	t. p.	
taškas	tšk.	
technika, techninis(-ė)	techn.	
telefonas	tel.	
teisinis	teis.	
tėsinys	tęs.	
tomas	t.	Tik prie skaičiaus
tona	t	Tik prie skaičiaus
transportas	transp.	
tūkstantis	tūkst.	Tik prie skaičiaus
vadinamasis(-oji)	vad.	
valanda	val. arba h	Tik prie skaičiaus
vyriausiasis(-ioji)	vyr.	Nurodant pareigas

vyresnysis(-ioji)	vyresn.	Nurodant pareigas
vedėjas(-a)	ved.	Nurodant pareigas
žiūrėk	žr.	
žemės ūkis	ž.ū.	

Pirmą kartą dokumentuose minimas įstaigos, teisės akto, veikėjo ar kitoks pavadinimas **negali būti trumpinamas**. Jei pavadinimas bus minimas daug kartų, po nesutrumpinto pavadinimo skliausteliuose reikia nurodyti jo sutrumpinimą, pvz.: nevyriausybinių organizacijų (NVO), Joniškio rajono savivaldybė (toliau – Savivaldybė).

Pareigų pavadinimai ir titulai rašomi mažąja raide, pvz.: meras, ministras, rektorius, direktorius ir pan. Tačiau aukščiausių pareigūnų pareigų pavadinimai iš pagarbos gali būti rašomi didžiosiomis raidėmis, pvz.: Lietuvos Respublikos **Prezidentas** – **Prezidentas**, Lietuvos Respublikos Seimo **Pirmininkas** – Seimo **Pirmininkas**, Lietuvos Respublikos **Ministras Pirmininkas** – **Ministras Pirmininkas**.

Parengė kalbos tvarkytoja Gintarė Kulbeckienė